

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра загальної та клінічної психології.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія масової свідомості

Освітня програма: Психологія

Спеціальність: 053 Психологія

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні
кафедри загальної та клінічної психології
Протокол № від “....” вересня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія психології
Викладач (-і)	Заграй Лариса Дмитрівна, Іванцев Наталія Ігорівна
Контактний телефон викладача	0660602572
E-mail викладача	nataliya.ivantseva@gmail.com
Формат дисципліни	Обов'язкова дисципліна
Обсяг дисципліни	90 год.; кількість кредитів ECTS – 3
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Згідно графіку

2. Анотація до курсу

Вивчення курсу “Психологія масової свідомості” є необхідною умовою засвоєння компетентностей у відповідності із першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, набуття професійної кваліфікації: психолог.

3. Мета та цілі курсу

Мета – сформувати у студентів розуміння місця та значення даного курсу у структурі практичної діяльності психолога; сформувати наукові уявлення про масову свідомість та масові явища, їх структуру генезис і функціонування.

Цілі – сформувати систему знань теоретичного та практичного характеру, які стосуються вивчення:

- теоретичних понять курсу, що дозволить їм зрозуміти сутність масової свідомості;
- соціально-психологічних закономірностей формування масової свідомості;
- принципів, засад розвитку масових процесів і явищ;
- феноменів масової поведінки, як психологічного явища;
- технології масового впливу.

4. Результати навчання (компетентності)

Компетентності загальні:

здатність до абстрактно мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності; здатність вчитися і оволодівати сучасними професійними знаннями; здатність бути критичним і самокритичним; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність діяти соціально

відповідально та свідомо

Компетентності фахові:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у різних сферах діяльності психолога, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; здатність і готовність аналізувати та моделювати психологічні феномени та їх динаміку; здатність і готовність аналітично прогнозувати тенденції розвитку напрямів, галузей, складових психологічної науки і практики, своєї сфери професійної компетентності та об'єктів професійної діяльності; здатність і готовність здійснювати перевірку, зокрема експертну, психологічної достовірності фактів, ситуацій, подій, інформаційних повідомлень та їх джерел; здатність і готовність мислити критично, системно; розуміння основних теоретичних понять, термінів, законів та закономірностей психологічної науки; знання юридичних та морально-етичних, нормативно-регулятивних засад професійної діяльності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (ст.. /заоч.)
лекції	8 /10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/ 2
самостійна робота	64/ 78

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8-й семестр	053 Психологія	4-ий курс	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
Тема1. Маси і масова свідомість. Поняття «маси». Види мас. Масова свідомість. Маси як носії масової	лекція, 2 год. семінарське заняття, 4 год.	1. Конспект лекції. 2. Ольшанский Д. В. Психология масс. СПб.: Питер, 2001. [Електронний ресурс]/ Режим доступу: http://cdn.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/olshansk Каннети Элиас Массы и власть / Элиас Каннети. - «Альтернативи», 2001 г. https://royallib.com/book/kanetti_elias/massa_i_vlast.html Психология масс : хрестоматия / [редактор-составитель	підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	(згідно з електронним розкладом)

свідомості. Основні характеристики масової свідомості. Структура масової свідомості.		Д. Я. Райгородский]. Самара : Бахрам. М., 2010. 592 с.;			
Тема 2. Розвиток та функціонування масової свідомості Історія вивчення масової свідомості. Масовизація громадської думки. Формування масової свідомості. Механізми формування. Властивості масової свідомості. Рівні розвитку свідомості мас. Макроформи	лекція, 2 год. семінарське заняття, 4 год.	1. Конспект лекції. 2. Лебон Г. Психология народов и масс / Г. Лебон. СПб.: Макет, 1995. 284 с. [Електронний ресурс]/ Режим доступу: http://lib.ru/POLITOLOG/LEBON/psihologia.txt 3. https://www.youtube.com/watch?v=R39pCvKuCtI 4. Робота із словником термінів: Большой психологический словарь [Текст] / под ред. Б.Г.Мещерякова, В.П. Зинченко. СПб. : ПраймЕВРОЗНАК, 2005. 672 с.	підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).семінарі).	(згідно з електронним розкладом)

масової свідомості.					
Тема 3. Масова поведінка людей. Феномен масової поведінки, як психологічного явища. Сутність, виміри, критерії явища масової поведінки. Масові психологічні явища. Види масової поведінки. Форми вияву: Натовп: паніка, мітинг, демонстрація.	лекція, 2 год. семінарське заняття, 6 год.	1.Конспект лекцій. 2.Психология масс : хрестоматия / [редактор-составитель Д. Я. Райгородский]. Самара : Бахрам М., 2010. 592 с. 3.Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс // Вопросы философии. 1989. № 3; 4. [Електронний ресурс/ Режим доступу: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/-Polit/Sem/15.php 4.Каннети Элиас Массы и власть / Элиас Каннети. - «Альтернативи», 2001 г. Режим доступу: https://royallib.com/book/kanetti_elias/-massa_i_vlast.html 5.Психология масс : хрестоматия / [редактор-составитель Д. Я. Райгородский]. Самара : Бахрам М., 2010. 592 с.; 6.Ануфрієва Н. М. Соціальна психологія : навч. посіб. для ст-ів вузів / Н.М.Ануфрієва, Т. М. Зелінська, Н. О. Єрмакова. К. : Каравела, 2011. 296 с. 7.Психологічна енциклопедія [Текст] / авт.- упоряд. О.М. Степанов. – К. : Академвидав, 2006. 424 с. (Сер. "Енциклопедія ерудита") 8. Зливков В. Л. Натовп / В. Л. Зливков // Вітчизна. 1992. № 9. С. 5. divovo.in.ua/masi-ta-masova.html 9.Почебут Л. Г. Социальная психология толпы / Л. Г. Почебут. Санкт-Петербург : Речь, 2004. 240 с.	підготовка конспекту семінарського заняття та візуалізованої презентації	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	(згідно з електронним розкладом)
Тема 4. Технології масового впливу. Масовий вплив.	лекція, 2 год. семінарське заняття,	Ануфрієва Н. М. Соціальна психологія : навч. посіб. для ст-ів вузів / Н.М.Ануфрієва, Т. М. Зелінська, Н. О. Єрмакова. – К. : Каравела, 2011. – 296 с. Зливков В. Л. Натовп / В. Л. Зливков // Вітчизна. – 1992. – № 9. С. 5.	підготовка конспекту семінарського заняття та	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	(згідно з електронним розкладом)

Види, прийоми, засоби масового впливу. Етапи масового впливу. Методи і методики впливу. Захист від маніпулятивного впливу	4 год.	divovo.in.ua/masi-ta-masova.html Почебут Л. Г. Соціальна психологія толпи / Л. Г. Почебут. – Санкт-Петербург : Речь, 2004. – 240 с. Чалдини Р. Б. Психологія впливу / Р. Б. Чалдини — «Ексмо», 2017 — (Путь лидера. Легендарные бестселлеры) [Електронний ресурс]/ Режим доступу: https://www.litres.ru/static/trials/06/99/41/06994167.a4.pdf Собченко О. М. Психологія впливу : навч. посіб. для проведення семінарських і практичних занять / Собченко О. М. ; Мукачівський держ. ун-т. – К. : Кондор, 2013. – 158 с. Чалдини Р. Б. Психологія впливу / Р. Б. Чалдини — «Ексмо», 2017 — (Путь лидера. Легендарные бестселлеры) [Електронний ресурс]/ Режим доступу: https://www.litres.ru/static/trials/06/99/41/06994167.a4.pdf	візуалізованої презентації		

Загальна система оцінювання курсу	Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів (лютий – травень): 1) присутність на лекційному занятті – 1 бал; 2) усні відповіді на семінарських заняттях з використанням візуалізованих презентацій своїх відповідей – максимально 5 б.; 3) письмова робота (в межах семінарських занять) – максимально 5 бали. 4) контроль за самостійною роботою – здійснюється у формі комп'ютерного тестування у поза аудиторний час із наперед визначених робочою програмою тем. Підсумковий контроль – іспит (екзамен). За бажанням студента можна пройти підсумковий контроль (екзамен) у тестовій формі (із використанням комп'ютерних технологій). У тесті 50 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється 1 бал. Час проходження тестування – 50 хвилин. Максимальна кількість балів – 50. Загальна кількість – 50 балів. Сумарна кількість – 100 балів.
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота охоплює матеріал лекційних тем. Кількість запитань: 4. Запитання відкритого типу (без варіантів відповідей). Час виконання: 90 хв. (в межах семінарського заняття).
Семінарські заняття	В межах запланованих семінарських занять є обов'язковими усні відповіді, які оцінюються як кожна окремо по 5 балів. Обов'язковим є написання письмової роботи на семінарських заняттях. Результат кожної окремо роботи оцінюється максимально 5 балів. Семінарські заняття покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни, сприяти розвитку аналітичного мислення, формувати навички розробок презентацій з обраних тем, публічних виступів, умінню проводити дискусії на актуальні, визначені теми, займати чітку професійну та громадянську позицію.
Умови допуску до підсумкового контролю	Належне виконання: 1) змісту питань планів семінарських занять. Для цього необхідно готувати конспекти семінарських занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій для відповідей на семінарські питання. Однак слід пам'ятати, що візуалізована презентація тільки доповнює підготовлену основну відповідь студента. 2) письмова (контрольна) робота протягом семестру. Виконання цих завдань передбачає якісну, системну, цілеспрямовану навчальну діяльність студента у підготовці до написання роботи. Студент допускається до підсумкового контролю (екзамен) за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 26 і більше балів (максимально – 50).

7. Політика курсу

При організації освітнього процесу студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу (*посилання*); Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів (*посилання*); Положення про академічні відпустки та повторне навчання в вищих закладах освіти (*посилання*); Положення про моніторинг якості рівня знань здобувачів вищої освіти (02.03.2016, №43-АПП) (*посилання*); Положення про академічну доброчесність (*посилання*); Положення про порядок навчання студентів за індивідуальним графіком (*посилання*); Положення про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (№18 від 2.02.2016р.) (*посилання*);

Політика курсу «Психологія масової свідомості» ґрунтується на принципах академічної доброчесності. Студент виконує усі завдання, які зазначені у програмі (силабусі) вчасно. За умови відсутності студента на лекції чи семінарському занятті, отримання незадовільної оцінки на семінарських заняттях або ж неякісного виконання візуалізованої презентації визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, незадовільних оцінок. У випадку запозичення робіт (випадків плагіату), виявів академічної недоброчесності (списування), викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи. При бажанні студента підвищити підсумкову оцінку пропонується виконання індивідуального завдання – письмова робота із попередньо узгоджених тем семінарських занять. Якщо студент не ліквідував заборгованість за талоном №3 (при комісії) і не набрав мінімум 50 балів, йому буде запропоновано повторне вивчення даної навчальної дисципліни.

8. Рекомендована література

Базова

1. Ануфрієва Н. М. Соціальна психологія : навч. посіб. для ст-ів вузів / Н.М.Ануфрієва, Т. М. Зелінська, Н. О. Єрмакова. К. : Каравела, 2011. 296 с.
2. Большой психологический словарь [Текст] / под ред. Б.Г.Мещерякова, В.П. Зинченко. СПб. : Прайм-ЕВРОЗНАК, 2005. 672 с.
3. Зливков В. Л. Натовп / В. Л. Зливков // Вітчизна. – 1992. – № 9. С. 5
4. Каннети Элиас Массы и власть / Элиас Каннети. - «Альтернативи», 2001 г. 5. Корнєв М. Н. Проблема групи та особистості у соціальній психології : курс лекцій / Корнєв М. Н., Фомічева В. М. ; Ін-т післядипломної освіти КНУ ім.Т. Шевченка. – К., 2004. – 222 с.
6. Лебон Г. Психология народов и масс / Г. Лебон. – СПб.: Макет, 1995. – 284 с.
7. Мерзлякова О. Як не потрапити на гачок маніпулятора. Програма занять для молоді / О.Мерзлякова. – К : Шкільний світ, 2010. – 128 с.
8. Московичи С. Машина, творящая богов: Пер. с фр. — М.: Центр психологии и психотерапии, 1998.
9. Новейший психологический словарь [Текст] / под ред. В.Б. Шапаря. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2005. – 808 с. – (Сер. "Словари").
10. Ольшанский Д. В. Психология масс. — СПб.: Питер, 2001.
11. Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс // Вопросы философии. — 1989. — № 3; 4.
12. Психология масс : хрестоматия / [редактор-составитель Д. Я. Райгородский]. – Самара : Бахрам – М., 2010. – 592 с.
13. Почебут Л. Г. Социальная психология толпы / Л. Г. Почебут. – Санкт-Петербург : Речь, 2004. – 240 с.
14. Психологічна енциклопедія [Текст] / авт.-упоряд. О.М. Степанов. – К. : Академвидав, 2006. – 424 с. – (Сер. "Енциклопедія ерудита").
15. Собченко О. М. Психологія впливу : навч. посіб. для проведення семінарських і практичних занять / Собченко О. М. ; Мукачівський держ. ун-т.

– К. : Кондор, 2013. – 158 с.

16. Тлумачний словник психологічних термінів в українській мові. - 2-е вид. / В. Й. Бродовська, І. П. Патрик, В. Я. Яблонко ; Південнослов'янський ін-т Київського славістичного ун-ту. – К. : Професіонал, 2005. –224 с.

17. Чалдини Р. Психология влияния. — СПб.: Питер, 2003.

18. Циба В. Т. Теоретичні засади соціальної психології: системний підхід : монографія / В. Т. Циба ; Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». – К. : Ун-т «Україна», 2011. – 359 с.

19. Шапар В. Сучасний тлумачний психологічний словник Текст / В.Шапар. – Х., Прапор, 2005. – 640 с.

Інформаційні ресурси :

<https://www.litres.ru/static/trials/06/99/41/06994167.a4.pdf>

http://cdn.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/olshansk

https://royallib.com/book/kanetti_elias/massa_i_vlast.html